

САМООСВІТА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА

О.М. Немеш, З.М. Гонта, І.В. Шилівський

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,
м. Львів, Україна

Ключові слова:
лікар-стоматолог,
самоосвіта,
безперервний
професійний розвиток.

Буковинський медичний
вісник. Т.23, № 3 (91).
С. 156-159.

DOI:
10.24061/2413-0737.
XXIV.3.91.2019.78

E-mail: zoryanagonta@
online.ua

Мета роботи — вказати на важливість систематичної самоосвітньої роботи в процесі безперервного підвищення професійної компетентності лікаря-стоматолога.

У роботі обговорюються актуальні питання сучасної післядипломної освіти лікарів-стоматологів: самоосвіта та безперервний професійний розвиток. Розглядаються різні аспекти самоосвіти лікаря, що є важливою складовою частиною післядипломного навчання протягом усієї професійної діяльності, а також визначено мету та основні форми самоосвіти лікаря-стоматолога.

Висновки. Сучасні вимоги до лікаря-стоматолога на перше місце ставлять систематичну самостійну роботу в удосконаленні теоретичних знань і практичних вмінь. Саме тому, безперервний процес самоосвіти та поглиблення вмінь лікаря-стоматолога в умовах стрімкого прогресу новітніх медичних технологій є запорукою його високої професійної компетентності в діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань.

Ключевые слова:
врач-стоматолог,
самообразование,
непрерывное
профессиональное
развитие.

Буковинский медицин-
ский вестник. Т.23, № 3
(91). С. 156-159.

САМООБРАЗОВАНИЕ КАК НЕОТЪЕМЛЕМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ НЕПРЕРЫВНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ВРАЧА-СТОМАТОЛОГА

О.М. Немеш, З.М. Гонта, И.В. Шиливский

Цель работы – указать на важность систематической самообразовательной работы в процессе непрерывного повышения профессиональной компетентности врача-стоматолога.

В работе обсуждаются актуальные вопросы современного последипломного образования врачей-стоматологов: самообразование и непрерывное профессиональное развитие. Рассматриваются различные аспекты самообразования врача, являющиеся важной составной частью последипломного обучения в течение всей профессиональной деятельности, а также определено цель и основные формы самообразования врача-стоматолога.

Выводы. Современные требования к врачу-стоматологу на первое место ставят систематическую самостоятельную работу по усовершенствованию теоретических знаний и практических умений. Именно поэтому, непрерывный процесс самообразования и улучшения умений врача-стоматолога в условиях стремительного прогресса новейших медицинских технологий является залогом его высокой профессиональной компетентности в диагностике и лечении стоматологических заболеваний.

Keywords: dentist, self-
education, continuous
professional development.

Bukovinian Medical
Herald. V.23, № 3 (91).
P. 156-159.

SELF-EDUCATION AS AN INTEGRAL COMPONENT OF CONTINUOUS PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A DENTIST

O. Nemesh, Z. Honta, I. Shylyivskyi

Objective: to point out the importance of systematic self-education work in the process of continuous improvement of the professional competence of the dentist. The article discusses the current issues of modern postgraduate education of dentists: self-education and continuous professional development. Different

Problems of higher medical education

aspects of self-education of the doctor are considered, which are important components of postgraduate training during all professional activity, as well as the purpose and main forms of self-education of a dentist are determined.

Conclusions. *Modern requirements to the dentists such as the systematic independent work on the development of professional competence, deepening of theoretical knowledge and practical skills are in the first place. That is why the continuous process of self-education and improvement of the skills of the dentist in the conditions of rapid progress of modern medical technologies is the key point to his high professional competence in the diagnosis and treatment of dental diseases.*

Як засвідчує досвід, в умовах стрімкого прогресу новітніх медичних технологій постійно підвищуються кваліфікаційні вимоги до лікаря-стоматолога, стимулюючи мотивацію до власного професійного розвитку. Діяльність клініциста-стоматолога включає в себе практичне та наукове мислення, а також здатність до подальшого засвоєння знань для формування новітніх умінь та навиків. Окрім цього, сучасна лікарська практика стоматолога вимагає вчасної відмови від застарілих методик, умінь та навичок. Цей напрямок професійної діяльності лікарів усіх спеціальностей об'єднано терміном «безперервний професійний розвиток». З 01.01.2010 року наказом МОЗ України від 07.07.2009 р. № 484 введена нова система професійної освіти лікарів та провізорів, яка зобов'язує фахівців підвищувати рівень власних знань протягом всієї професійної діяльності з моменту отримання вищої медичної освіти. Для реалізації цих положень у сфері підвищення кваліфікації лікарів прийнято спеціальну Постанову Кабміну від 28.03.2018 р. № 302 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» [1]. Основна ідея цього документа — професійний розвиток повинен тривати протягом усієї фахової діяльності лікаря та передбачати самовдосконалення шляхом участі як у формалізованому навчальному процесі, так і у неформальних освітніх програмах. Безперервний професійний розвиток включає особисту участь фахівця в програмах і заходах формальної, неформальної та інформальної освіти. Інформальна освіта (самоосвіта) у сфері охорони здоров'я — самоорганізоване здобуття фахівцями професійних компетентностей під час повсякденної практики, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю. На сьогодні інформальна освіта є обов'язковою складовою безперервного професійного розвитку лікаря [2].

Слід відзначити, що часто основною мотивацією навчання лікарів у міжатакційний період є «кількість балів», тому принципу безперервності освіти поки не досягнуто. У цьому плані головним рушієм навчання через усе життя повинна стати самоосвіта [3]. Важливою умовою реалізації безперервної освіти є активна самоосвітня діяльність фахівців різного віку. Адже основною мотивацією до самонавчання повинна бути готовність лікаря вивчити новітні технології, впровадити їх у повсякденну роботу. Професійна осві-

та є важливою складовою, що забезпечує ефективну професійну діяльність та впливає на такі об'єктивні та суб'єктивні показники її ефективності: якісні і кількісні показники; задоволення та зацікавленість професійною діяльністю [4,5].

Самоосвіта — це неперервний освітній процес, спрямований на розвиток і самоактуалізацію особистості, задоволення її пізнавальних інтересів та духовних потреб. Попри різні визначення поняття самоосвіти, більшість науковців сходяться на думці, що самоосвіта є невід'ємною складовою неперервної освіти. Самоосвіта одержується самостійно й вимагає від суб'єкта бачення життєвого сенсу в навчанні, свідомого визначення мети, здатності до самостійного мислення, самоорганізації та самоконтролю [6].

Роль самоосвіти в житті особистості й суспільства визначається властивими їй соціальними функціями (загальноосвітньої та професійної підготовки, загальнокультурного розвитку, оптимальної організації вільного часу, адаптивної, компенсаторної, амортизаційної, терапевтичної та функції навчання принципам і навичкам самоосвітньої діяльності), що реалізуються в їх єдності й дозволяють оптимально вирішувати перспективні довгострокові або короткострокові, ситуаційні суспільно й індивідуально значимі завдання. Ефективність самоосвіти багато в чому зумовлюється наявністю вираженого прагнення й готовності до самовдосконалення лікаря, сформованими мотивами та чітко поставленими завданнями, здатністю до самоорганізації та самостійного здійснення освітнього процесу, де індивід одночасно виступає як суб'єкт освітньої діяльності та її об'єкт.

Незважаючи на гнучкість та індивідуалізацію самоосвіти, її не можна розглядати як стихійний процес. Правомірно вказати на існування закономірного взаємозв'язку післядипломної освіти на передатакційних циклах і курсах тематичного удосконалення та самоосвіти. Це зумовлено тим, що на кожній стадії післядипломного навчання, поряд із науковими основами досліджуваних предметів, освоюються й наукові методи пізнання, методика самостійного засвоєння знань і застосування їх на практиці.

Професійну самоосвіту можна визначити як цілеспрямовану, систематичну пізнавально-дослідницьку діяльність професіонала, спрямовану на розвиток професійних якостей його особистості засобами самовиховання і самонавчання. Змістом проектування профе-

Проблеми вищої медичної освіти

сійного шляху на післядипломному етапі професійного становлення та розвитку є фахове самовиховання — свідомо діяльність фахівця, спрямована на розвиток у себе професійно значущих якостей особистості і подолання негативних рис. Процес професійного самовиховання надзвичайно індивідуальний. Однак у ньому завжди можна виділити три взаємозалежних етапи: самопізнання, самопрограмування, самовплив. При цьому професійна самоосвіта це — цілеспрямована, систематична діяльність, якою керує сама особистість, основа професійної діяльності [2].

Професійному самопізнанню сприяє розуміння психології особистості. Щоб правильно поставити цілі самовиховання, необхідно знати свої сильні й слабкі сторони, тобто пізнати себе. Один із найважливіших методів самопізнання — аналіз власного досвіду, як позитивного, так і негативного. Формування інтересу до самоосвіти є основним параметром оцінки та життєво необхідним атрибутом лікаря-стоматолога, орієнтованого на успішний особистісний розвиток і професійне зростання. У цьому відношенні самоосвіта виконує низку функцій, а саме: дозволяє розширити свій професійний світогляд; виявляє особисті професійні інтереси й можливості індивіда; залежно від якості та швидкості засвоєння матеріалу визначає придатність людини до тієї чи іншої спеціальності; дозволяє виробити свою методику заняття самоосвітою.

Метою самоосвіти лікаря-стоматолога в процесі безперервного професійного розвитку є підтримання та забезпечення постійного зростання професійної компетентності в діагностиці й лікуванні захворювань. Для досягнення цієї мети обов'язковим є вивчення та практичне впровадження новітніх методик і технологій надання стоматологічної допомоги, освоєння сучасного обладнання та техніки.

Необхідною передумовою професійної самоосвіти є бажання самовдосконалюватися в професії, що передбачає свідому роботу з розвитку професійно значущих якостей особистості саме в трьох напрямках: адаптування індивідуальних особливостей до вимог фахової діяльності, постійне підвищення професійної компетентності, безперервний розвиток соціально-моральних та інших властивостей особистості [7].

До основних форм професійної самоосвіти належать: участь у фахових нарадах, семінарах, науково-практичних конференціях, симпозіумах, з'їздах, виставках, симуляційних тренінгах, майстер-класах, курсах із оволодіння теоретичних знань і практичними навичками, стажування в клініках інших країн, дистанційне навчання, у тому числі електронне через фахові інтернет-ресурси [1].

Висновки. Сучасні вимоги до лікаря-стоматолога на перше місце ставлять систематичну самостійну роботу з розвитку професійної компетентності, поглиблення теоретичних знань і практичних вмінь. Саме тому, безперервний процес самоосвіти та удосконалення умінь лікаря-стоматолога в умовах стрімкого прогресу

новітніх медичних технологій є запорукою його високої професійної компетентності в діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань.

Список літератури

1. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я. Постанова КМУ № 302. 2018 Бер. 28. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-%D0%BF>
2. Миронова ГА. Підвищення кваліфікації лікарів – хто кому режисер? Ваше здоров'я. 2018;39/40:20-21.
3. Гребеник МВ, Масик ОМ, Боярчук ОР. Атестація лікарів: акцент на безперервність самоосвіти. Медична освіта. 2012;1:120-23.
4. Веденко БГ, Мельник ВА. Самостійне удосконалення лікарів – важливий крок у підвищенні їх кваліфікації. Новості медицини і фармації. 2011;392(20):18-19.
5. Марушко РВ, Марушко КР. Аналіз міжнародного опыта аккредитации непрерывного профессионального развития медицинских работников. Современная педиатрия. 2018;1(89):20-28.
6. Добровольська АМ. Формування в майбутніх лікарів і провізорів готовності до самоосвіти в межах розробленої моделі. Наука і освіта. 2016;10:138-48.
7. Глушко ЛВ, Симчин ХС, Федоров СВ, Рудник ВТ, та ін. Безперервна освіта як один з пріоритетних методів післядипломного навчання: перспективи і проблеми впровадження у сімейній медицині. Семейная медицина. 2017;2:18-19.

References

1. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu bezperervnoho profesiinoho rozvytku fakhivtsiv u sferi okhorony zdorov'ia [On Approval of the Regulation on the System of Continuous Professional Development of Healthcare Professionals]. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 302. 2018 March 28. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-%D0%BF>.
2. Myronova HA. Pidvyshchennia kvalifikatsii likariv – khto komu rezhys'er? [Advanced training of doctors - who is the director to whom?] Vashe zdorov'ia. 2018;39/40:20-21. (in Ukrainian).
3. Hrebenyk MV, Masyk OM, Boiarchuk OR. Atestatsiia likariv: aktsent na bezperervnist samoosvity [Attestation of doctors: the emphasis on the continuity of self-education]. Medychna osvita. 2012;1:120-23. (in Ukrainian).
4. Vedenko BH, Melnyk VA. Samostiine udoskonalennia likariv – vazhlyvyi krok u pidvyshchenni yikh kvalifikatsii [Self-improvement of doctors is an important step in improving their qualifications]. Novosti meditsyny i farmatsiji. 2011;392(20):18-19. (in Ukrainian).
5. Marushko RV, Marushko KR. Analiz mezhdunarodnoho opyta akkreditatsiji nepreryvnoho profesiinoho rozvitiia meditsyns'kikh robotnikov [Analysis of international experience in the accreditation of the continuing professional development of medical professionals]. Sovremennaja pediatrija. 2018;1(89):20-28. (in Russian).
6. Dobrovolska AM. Formuvannia v maibutnikh likariv i provizoriv hotovnosti do samoosvity v mezhakh rozroblenoj modeli [Formation of willingness of future doctors and pharmacists for self-education within the developed model]. Nauka i osvita. 2016;10:138-48. (in Ukrainian).
7. Hlushko LV, Symchyn KhS, Fedorov SV, Rudnyk VT, ta in. Bezperervna osvita iak odyn z priorytetnykh metodiv pislidyplomnoho navchannia: perspektyvy i problemy vprovadzhennia u simeinii meditsyni [Continuing education as one of the priority methods of postgraduate study: prospects and problems of implementation in the family medicine]. Semeinaja meditsyna. 2017;2:18-19. (in Ukrainian).

Відомості про авторів:

Немеш О. М. — к. мед. н., доцент кафедри терапевтичної стоматології факультету післядипломної освіти ЛНМУ імені Данила Галицького, м. Львів, Україна.

Гонта З. М. — к. мед. н., доцент кафедри терапевтичної стоматології факультету післядипломної освіти ЛНМУ імені Данила Галицького, м. Львів, Україна.

Шилівський І. В. — к. мед. н., доцент кафедри терапевтичної стоматології факультету післядипломної освіти ЛНМУ імені Данила Галицького, м. Львів, Україна.

Сведения об авторах:

Немеш О. М. — к. мед. н., доцент кафедры терапевтической стоматологии факультета последиplomного образования ЛНМУ имени Даниила Галицкого, г. Львов, Украина.

Гонта З. М. — к. мед. н., доцент кафедры терапевтической стоматологии факультета последиplomного образования ЛНМУ имени Даниила Галицкого, г. Львов, Украина.

Шиливский И. В. — к. мед. н., доцент кафедры терапевтической стоматологии факультета последиplomного образования ЛНМУ имени Даниила Галицкого, г. Львов, Украина.

Information about the authors:

Nemesh O. M. — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the Department of Preventive Dentistry, Faculty of Postgraduate Education of the Danylo Halytsky Lviv National Medical University, Lviv, Ukraine.

Honta Z. M. — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the Department of Preventive Dentistry, Faculty of Postgraduate Education of the Danylo Halytsky Lviv National Medical University, Lviv, Ukraine.

Shylyvskiy I. V. — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the Department of Preventive Dentistry, Faculty of Postgraduate Education of the Danylo Halytsky Lviv National Medical University, Lviv, Ukraine.

Надійшла до редакції 14.03.2019

Рецензент — проф. Годованець О.І.

© О.М. Немеш, З.М. Гонта, І.В. Шилівський, 2019
